

POSTANOWIENIE

Dnia 20 września 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z powództwa A. S.
przeciwko R. Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w R.
o ustalenie istnienia stosunku pracy albo o przywrócenie do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 20 września 2023 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych w Rybniku
z dnia 30 czerwca 2022 r., sygn. akt IV Pa 21/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 240
(dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów procesu
w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Rybniku, wyrokiem z dnia 30 czerwca 2022 r., oddalił apelację R. Sp. z o.o. w R. od wyroku Sądu Rejonowego w Rybniku z dnia 18 stycznia 2022 r., ustalającego, że między A. S. a R. Sp. z o.o. w R., istnieje stosunek pracy od 2 października 2017 r.

W sprawie ustalono, że w dniu 17 kwietnia 2020 r. powódka zawarła z pracodawcą porozumienie stron o rozwiązaniu umowy o pracę, które miało nastąpić w dniu 31 maja 2020 r. Powódka, składając oświadczenie o rozwiązaniu umowy o pracę, nie miała wiedzy o tym, że jest w ciąży. W dniu 12 maja 2020 r. lekarz

przewodzący nie stwierdził ciąży powódki na aparacie ultrasonograficznym (brak pęcherzyka z żywym płodem, ciąża biochemiczna), jednocześnie wystawił powódce zwolnienie lekarskie na okres od 12 do 26 maja 2020 r. W dniu 26 maja 2020 r., podczas drugiej wizyty lekarz wydał zaświadczenie o ciąży żywej (stwierdzono pęcherzyk z żywym płodem), stwierdzonej badaniem USG (8 tydzień). Powódka otrzymała zwolnienie lekarskie od 27 maja 2020 r. do 16 czerwca 2020 r. W dniu 26 maja 2020 r. powódka złożyła oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia, dotyczącego rozwiązania umowy o pracę za porozumieniem stron (wiadomość SMS), wskazując na zmianę okoliczności, w postaci ciąży, o której nie wiedziała w dniu 17 kwietnia 2020 r.

W mailu skierowanym do powódki z 27 maja 2020 r. pozwana zwróciła się o przedstawienie zaświadczenia lekarskiego, wskazującego datę początkową ciąży. Następnie, pismem z 28 maja 2020 r. pozwana poinformowała powódkę o bezskuteczności złożonego przez nią oświadczenia. Brak aprobaty wobec zajętego stanowiska pozwanej powódka wyraziła w skierowanym do pracodawcy piśmie z 1 czerwca 2020 r. W odpowiedzi pozwana wystawiła powódce świadectwo pracy, które doręczono jej 8 czerwca 2020 r.

W ocenie Sądu Okręgowego, powódka, na co wskazuje zebrany w sprawie materiał dowodowy, dowiedziała się o stanie ciąży w dniu 26 maja 2020 r., co oznacza, że oświadczenie pracownicy o uchyleniu się od skutków oświadczenia woli zmierzającego do rozwiązania umowy o pracę zostało złożone w terminie 7 dni od wykrycia błędu.

Skargę kasacyjną wywiódł pełnomocnik pozwanej, zaskarżając wyrok Sądu Okręgowego w całości. We wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania wskazał na występujące w sprawie zagadnienie prawne, zawarte w pytaniu: czy termin do złożenia oświadczenia o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia woli pracownicy w ciąży, zmierzającego do rozwiązania stosunku pracy na mocy porozumienia stron, wynoszący 7 dni, winien być liczony każdorazowo od dnia wykrycia ciąży w badaniu ultrasonograficznym, czy termin winien być liczony od pierwszej okoliczności mogącej świadczyć z punktu widzenia medycznego o stanie ciąży, w tym o ciąży biochemicznej potwierdzonej odpowiednim zaświadczeniem

lekarskim z kodem B? Nadto, w ocenie skarżącego, skarga jest oczywiście uzasadniona.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powódka wniosła o wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia jej do rozpoznania oraz zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie może być przyjęta do rozpoznania, gdyż pozwany nie wykazał przesłanek odpowiadających podstawie z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Z istotnym zagadnieniem prawnym mamy do czynienia, gdy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie. Po drugie, musi to być zagadnienie dotyczące wykładni przepisów prawa, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia konkretnej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Po trzecie, skarżący powinien sformułować problem prawny, określić przepisy prawa i wskazać argumenty, które prowadzą do rozbieżnych ocen i po czwarte przeprowadzić stosowny wywód prawny, zbieżny do pytania prawnego, o którym mowa w art. 390 k.p.c., tak by uchwycić istotę i wagę formułowanego problemu.

Analiza wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnienia wskazuje, że skarżący nie wykazał istotnych komponentów w kierunku występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego.

Ochrona kobiety w ciąży przed rozwiązaniem z nią umowy o pracę jest jedną z najdalej sięgających w systemie prawa pracy, ale również jednym z najdłużej funkcjonujących w polskim systemie prawa mechanizmów ochronnych. Przedstawiona zaś przez skarżącego argumentacja nakierowana jest na podważenie tych mechanizmów i sprowadzenie samej ochrony do „zimnej kalkulacji”.

W rozpoznawanej sprawie należy zauważyć, że według dokonanych ustaleń, powódka, w sposób niebudzący wątpliwości, dowiedziała się o ciąży w dniu 26 maja 2020 r., kiedy otrzymała od lekarza zaświadczenie stwierdzające ten stan.

Wystawienie zaś wcześniejszego zwolnienia lekarskiego, z tytułu niezdolności do pracy z kodem B, jest dokumentem adresowanym do instytucji ubezpieczeniowej i pracodawcy, warunkującym wypłatę odpowiednich świadczeń, nie jest zaś dokumentem, który potwierdza powódce stan ciąży. Należy pamiętać o treści art. 185 § 1 k.p., zgodnie z którym stan ciąży powinien być stwierdzony świadectwem lekarskim. Podstawą zatem do korzystania przez pracownicę z uprawnień w okresie ciąży jest stwierdzenie tego stanu, które powinno zostać dokonane przez lekarza w stosownym świadectwie. Zasady wystawiania takich świadectw zostały określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 30 maja 1996 r. w sprawie przeprowadzania badań lekarskich pracowników, zakresu profilaktycznej opieki zdrowotnej nad pracownikami oraz orzeczeń lekarskich wydawanych do celów przewidzianych w Kodeksie pracy (jednolity tekst: Dz.U. z 2023 r., poz. 607). Z drugiej strony, na samym pracodawcy ciąży obowiązek realizowania względem kobiety w ciąży uprawnień jej przysługujących, nawet jeśli ta nie przedstawiła stosowanego świadectwa lekarskiego, natomiast ciąża jest zauważalna.

Stąd samo zwolnienie lekarskie nie mogło – na gruncie niniejszej sprawy – stanowić dla powódki potwierdzenia, że spodziewa się dziecka. Zgodnie zaś z wypracowanym na tym tle orzecznictwem Sądu Najwyższego pracodawca nie ma obowiązku przywracać do pracy kobiety w ciąży, jeśli ta zwlekała z odwołaniem się od wypowiedzenia do sądu. Jeżeli kobieta po zwolnieniu z pracy zorientuje się, że jest w ciąży, może, co do zasady, żądać przywrócenia do pracy, przy czym pozew w tej sprawie powinna złożyć w ciągu 7 dni od uzyskania potwierdzenia, że spodziewa się dziecka (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 kwietnia 2012 r., II PK 209/11, LEX nr 1216263). W realiach niniejszej sprawy, zaświadczenie wydane w dniu 26 maja 2020 r. o stanie ciąży powódki, stanowiło podstawę do uchylenia się od skutków oświadczenia woli (art. 84 § 1 k.c.). W konsekwencji uzyskanego świadectwa, powódka w dniu 26 maja 2020 r. złożyła oświadczenie o

uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia dotyczącego rozwiązania umowy o pracę za porozumieniem stron.

W odniesieniu do drugiej przesłanki, wskazanej przez skarżącego, należy podkreślić, że skarga jest oczywiście uzasadniona wówczas, gdy orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji i jest możliwe do przyjęcia tylko wówczas, gdy: (-) jest ono z góry widoczne dla każdego prawnika, bez potrzeby głębszej analizy prawniczej; (-) jest zupełnie pewne i nie może ulegać żadnej wątpliwości, że podniesione zarzuty naruszenia wskazanych przepisów są zasadne *prima facie*, bez dokonywania głębszej analizy tekstu tych przepisów i bez doszukiwania się ich znaczenia.

Zdaniem Sądu Najwyższego, oceniany w postępowaniu wniosek skarżącej o przyjęcie jej skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia wyżej określonych kryteriów. W pierwszej kolejności należy podkreślić, co przemilcza skarżąca, że Sąd drugiej instancji dokonał ustaleń faktycznych, wiążących zgodnie z art. 398¹³ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy, a z których wynika, że powódka dowiedziała się o ciąży w dniu 26 maja 2020 r., kiedy otrzymała od lekarza zaświadczenie stwierdzające ten stan.

Przedstawione argumenty skłaniają do konkluzji, że w sprawie nie wykazano przesłanki uzasadniającej przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, dlatego na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.

O kosztach orzeczono w myśl art. 98 § 1 w związku z art. 398²¹ k.p.c.

[SOP]

[a!]

